

עפ"ת 42362/01/18 - מדינת ישראל נגד אורלי פורת

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 42362-01-18 מדינת ישראל נ' פורת
תיק חיצוני:
בפני כבוד השופט ערן קוטון
מערכת
נגד
משיבה
אורלי פורת
פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") שניתן בגדרי תת"ע 4081-12-17.
2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום שהוגש בעקבות בקשת המשיבה להישפט. על פי כתב האישום, ביום 13.3.17 בשעה 09:44, בכביש 70, נהגה המשיבה ברכב פרטי ובעת שהרכב היה בתנועה השתמשה בטלפון נייד שלא באמצעות דיבורית.
3. הדיון התקיים בבית משפט קמא ביום 4.1.18 במהלכו אמרה המשיבה, בין היתר, כי הטלפון הנייד ברכבה הונח על מתקן (סטנד) אשר "רעד ולא היה יציב". היא הוציאה את הטלפון הנייד מהמתקן על מנת להניחו על כיסא "כדי שלא יעוף". היא התייחסה לדוח המשטרה שגרשם לפיו אמרה "רק רציתי להפעיל את הוייז ולהניח אותו", וטענה שדברים אלו לא נאמרו מפיה. לאחר קבלת הסבר מבית משפט קמא קיבלה המשיבה אחריות וביקשה להודות במיוחס לה. משכך הורשעה על פי הודאתה בביצוע העבירה שיוחסה לה.
4. בטיעוניה לעונש ביקשה המערערת להטיל על המשיבה "קנס גבוה", שכן "מדובר במי שביקשה להשפט לשווא", ונוכח חומרת העבירה "שיש בה כדי לסכן כלל ציבור המשמשים בדרך". המשיבה מצדה בקשה "הקלה בקנס", נוכח נסיבות ביצוע העבירה ונוכח העובדה שנאלצה להחזיק את הטלפון הנייד "רק כדי שלא יעוף לשניות בודדות".
5. בגזר הדין ציין בית משפט קמא: "ככלל, מקום שבו הורשעה הנאשמת בעבירה שיוחסה לה בכתב האישום, יש להטיל עליה קנס שלא יפחת משיעור הקנס המקורי.

יחד עם זאת, במקרה הנוכחי פירטה הנאשמת את נסיבות ביצוע העבירה, שלאורן היא מבקשת הקלה בעונשה. הנאשמת הסבירה כי נאלצה להחזיק בטלפון הנייד לשניות בודדות היות והסטנד עליו הטלפון היה מונח

התקלקל, והיא חששה שמא הטלפון הנייד יפול במהלך הנסיעה.

[...] שקלתי את טיעוני הצדדים במקרה זה, והתרשמתי מגירסתה של הנאשמת באופן בלתי אמצעי, והיא הותירה [...] רושם מהימן, ואני סבורה כי היא החזיקה בטלפון הנייד לשניות בודדות בלית ברירה לאחר שסטנד עליו היה מונח התקלקל. בנסיבות אלה, ונוכח העובדה שהנאשמת נהגת משך 20 שנים, ולחובתה שתי הרשעות בגין עבירות של ברירת משפט, ונראה כי מדובר במי שהינה נהגת זהירה ונורמטיבית בד"כ, אני סבורה כי יש להפחית מסכום הקנס המקורי. לפיכך, אני מטילה על הנאשמת קנס כספי בסך 600 ₪".

6. המערערת ממאנת להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא. בהודעת ערעור מפורטת ומנומקת הפנתה המערערת להוראות הדין הרלוונטיות ולפסיקה שעסקה בסוגיה. המערערת הדגישה שעל פי מצוות המחוקק, בנסיבות בהן ביקש אדם להישפט בגין הודעת קנס שקיבל והורשע בדין, על בית המשפט לגזור עליו לכל הפחות קנס בסכום הקנס הקבוע בחוק. כל זאת, אלא אם קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הפחתתו. המערערת הפנתה לפסקי דין בהם עמדו בתי המשפט על החשיבות הרבה שביישום הוראות החוק, בין היתר על מנת למנוע את הצפת בתי המשפט לתעבורה ובזבז משאבים ציבוריים לריק. כמו כן על מנת למנוע אפליה בין מי שמקבל הודעת קנס ומשלם את הקנס המקורי, לבין מי שבוחר להישפט ובסופו של יום מודה במיוחד לו. נטען כי בית משפט רשאי להפחית מהסכום הנקוב בחוק רק במקרים חריגים ויוצאי דופן. במקרה דנן לא הוצגו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. לגישת המערערת נהג בית משפט קמא בדרך הפוכה מזו המתבקשת ובמקרה זה היה מקום להחמיר עם המשיבה ולא להקל עמה. סטייה מגובה הקנס הקבוע בחוק, בהעדר טעמים מיוחדים, עלולה להוביל למדרון חלקלק ולרוקן מתוכן את סעיף החקיקה הרלוונטי.

7. נוכח האמור ביקשה המערערת להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהטיל על המשיבה קנס בסכום הקנס המקורי העומד על 1,000 ₪.

8. בדיון חזרה המערערת על טיעוניה והפנתה לפסיקה שעסקה בסוגיה שבמחלוקת. כן טענה כי לא היתה הצדקה מבוררת להתחשב במשיבה תוך הטלת קנס נמוך מהקנס החקוק. בגזר הדין אף לא פורטו נסיבות מיוחדות שהצדיקו זאת. מנגד, תיארה המשיבה את נסיבות האירוע ואישרה שהחזיקה את הטלפון הנייד בידה. לדבריה: "כשהסטנד של הפלאפון רעד, הורדתי את המכשיר, נכון שזה לקח כמה שניות, כי זה פעולה שצריך לפתוח את הקליפסים בצדדים, כי הטלפון היה עם כיסוי, זה יותר מורכב כי ההחזקה יותר מסובכת". עוד טענה המשיבה שלאחר שנגזר דינה לתשלום 600 ₪ (בטעות נרשם בפרוטוקול 300 ₪), תרמה סכום של 400 ₪ למשפחות נזקקות.

9. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי עניינה של המשיבה.

מורנו סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 -

"הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה

מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו".

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

10. מצוות המחוקק היא הטלת קנס שלא יפחת מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס והפחתתו שמורה למקרים חריגים. המטרה היא לעודד אנשים לשלם את סכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום ולמנוע את "הצפת" בתי המשפט בבקשות להישפט תוך שימוש בטענות שונות שלא פעם אין בהן ממש, מתוך ציפייה שבית המשפט יפחית מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום. מהלך זה, מטבע הדברים, עלול לגרום לבזבז זמנם של בתי המשפט ולבזבז משאביה של מערכת השיפוט בכלל. בנוסף לכך, הפחתה מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום, מבלי שצוינו נסיבות מיוחדות וחריגות, עלולה להביא לאפליה בין מרבית האזרחים המשלמים את סכומי הקנסות המושגים על כתפיהם מבלי לבקש להישפט, לבין מי שלא משלמים ובהמשך בוחרים להודות בבית המשפט "בתמורה" להפחתת סכום הקנס. התכלית העומדת ביסוד ההסדר החקיקתי מקדמת את היעילות מתוך מגמה להפחית את העומס המוטל על בתי המשפט ולא להיפך. כך גם נחסך זמנו של האזרח. יוער כי בדיון המשיבה עצמה אמרה כי הגעה לדיונים כרוכה מבחינתה במאמץ רב, הגם שהיא זו שיזמה את ההליך הראשוני בבית משפט קמא עת בקשה להישפט חלף תשלום הקנס הקבוע בהודעת התשלום.

11. נפסק ברע"פ 7223/06 יולזרי נ' מדינת ישראל (12.9.06) -

"תכליתה של ברירת הקנס הינה לעודד תשלום קנס ללא התדיינות ובכך להקל הן על האזרח והן על מערכת אכיפת החוק. לאדם יש זכות לבחור במשפט מקום שמשוכנע הוא, כי יכול להוכיח את חפותו. ואולם הבחור להישפט נוטל על עצמו סיכוי וסיכון: סיכוי, כי יצליח להוכיח את חפותו וימצא חף מפשע וסיכון בכך שיתנהל משפט, על כל הכרוך בכך, לרבות נשיאה בעונש כמתחייב מן החוק. במקרה דנא, משבחר המבקש להישפט, הוא חשף את עצמו לנשיאה במלוא העונש ועצם ההודיה בעת המשפט אין משמעותה, כי על בית-המשפט להטיל את הקנס שהיה מוטל עליו, לולא בחר להישפט".

12. על רקע האמור לעיל, רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן, מצדיקות הטלת קנס נמוך מהקנס הנקוב בהודעת התשלום. נסיבות אלה צריכות לבוא לידי ביטוי בצורה נרחבת ומפורטת בגזר הדין. גזר הדין אמור אפוא לכלול התייחסות לנתונים החריגים והמיוחדים אשר לדעת בית המשפט מצדיקים חריגה לקולא תוך הפחתת סכום הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס.

13. בגזר הדין שניתן בבית משפט קמא צוינו אמנם נסיבות אשר הצדיקו לדידו את ההפחתה מסכום הקנס

הנקוב בהודעת התשלום, אך איני סבור כי הנסיבות שתוארו הן נסיבות כה חריגות ומיוחדות אשר היה בהן להצדיק את ההפחתה האמורה. בית משפט קמא קיבל למעשה את גרסת המשיבה כמהימנה מבלי ששמע את הגרסה הנגדית. מעבר לכך, גם אם ביקש בית משפט קמא להניח כי גרסת המשיבה היא גרסת אמת, הוברר כי המשיבה אכן אחזה את הטלפון הנייד בידה ולמעשה נאלצה לדבריה אף להוציאו מן המתקן בו הושם מלכתחילה. מהלך זה שאינו נעשה כהרף עין עלול היה מטבע הדברים להביא להסטת תשומת ליבה של המשיבה לזמן מה, תוך התעלמות, גם אם בתום לב, מן הקורה בדרכה. לא לחינם נאסר השימוש בטלפון נייד ולא רק שיחה באמצעותו.

אמנם "עברה התעבורתי" של המשיבה מעיד עליה כי היא נהגת זהירה, אך איני סבור כי יש בכך להוות נסיבה מיוחדת וחריגה המצדיקה הפחתה ממשית מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום.

במקרה הנוכחי יש לתת משקל גם לסכנה האורבת לביטחון ציבור המשתמשים בדרך, שעה שנהג רכב עסוק במתקן הטלפון הנייד שברכבו ובהמשך מחזיק בטלפון הנייד בידו, הכול במהלך הנהיגה.

14. משאלו פני הדברים, אין מנוס מקבלת הערעור.

המשיבה תשלם קנס בסך 1,000 ₪, חלף הקנס שהוטל עליה לשלם בבית משפט קמא.

ככל ששולם סכום הקנס שהטיל בית משפט קמא, יהיה על המשיבה לשלם את ההפרש בלבד.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, א' אדר תשע"ח, 16 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.